

Відсутність дотепер стандартизованих правил у сфері класифікації приводить до того, що майже всі досліджувані кластери і ті, що формуються, мають унікальний і індивідуалізований характер і відрізняються за регіонами. Більш того, багато кластерів відрізняються один від одного навіть у межах одного регіону, тому що створюються різними людьми. Тому, підхід, заснований на кластерному аналізі, є новим корисним і ефективним напрямом, що розширює портфель аналітичних методів дослідження туристичної галузі.

Бібліографічний список:

1. Стратегічний розвиток туристичного бізнесу : монографія / Т. І. Ткаченко, С. В. Мельниченко, М. Г. Бойко та ін.; за ред. А. А. Мазаракі. — К. : КНТЕУ, 2010. — 569 С.
2. Крайник О. Туристичний кластер регіону як форма соціального діалогу: управлінський аспект. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/krajnyk.htm.
3. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія. 2-ге вид., випр. та доповн. К.: КНТЕУ, 2009. 463 С.
4. Требух А. А., Бандура Н.Б. Туристичний кластер як форма посилення конкурентних переваг регіону // Науковий вісник НДТУ України. 2010. С. 265-270.
5. E. Bergman, «Regional Economic Coherence and Industrial Trade Clusters», 1999, R 241.

Демко В. С.

к. е. н., доцент

*Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного*

ЗНАЧЕННЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В СВІТІ

Туризм є не лише сферою відпочинку, але й стійкою соціальною силою, здатною вирішувати глобальні проблеми сучасного світу. У цьому контексті можна визначити його

дуалістичну природу: з одного боку, туризм глобалізує світ, а з іншого — сприяє збереженню національної різноманітності та культурного багатства.

Туризм, який базується на культурних та природних особливостях, став одним із ключових територіальних ресурсів. Сучасний туристичний бізнес виступає не лише як споживач цих ресурсів, але і як потужний генератор, виконуючи нову роль для національних держав у умовах глобалізації. Такий бізнес стає агентом, який не лише приносить прибуток, а й активно впливає на формування культурної ідентичності та національного спадку. Тим самим, туризм виступає як міжнародний інструмент, який сприяє вирішенню глобальних завдань, забезпечуючи взаємодію різних культур та розвиток економік [3].

Міжнародний туризм може бути охарактеризований як соціально-економічний явище, що включає в себе взаємодію між різними країнами, сприяючи економічному розвитку, обміну культурними цінностями та взаєморозумінню між націями.

Сучасна сфера міжнародного туризму визначається значним розмаїттям багатонаціональних компаній, які спрямовані на надання різноманітних туристичних послуг та формування комплексу туристичних продуктів. Ця сфера є складною соціально-економічною системою, яка залежить від різноманітних глобальних факторів, включаючи демографічні, соціальні, політичні, економічні та технологічні аспекти [4]. Основні аспекти сучасної ситуації в розвитку міжнародного туризму відображені на рисунку 1.

Зменшення обсягів туристичного руху відбувається за рахунок замороження міжнародних подорожей, що призводить до суттєвого зменшення обсягів туристичного руху. Багато країн втратили доходи від туризму, що складали значну частину їх економічного виторгу. Міжнародний туризм є важливою складовою глобальної економіки, а його спад викликає великі втрати у сферах готельного бізнесу, транспорту, ресторанного господарства та інших супутніх галузях. Умови пандемії змусили бізнес та інфраструктуру міжнародного туризму адаптуватися до нових стандартів

безпеки та гігієни, запровадити цифрових технологій для забезпечення безконтактних послуг, перейти до інноваційних міжнародних туристичних трендів. Багато країн почали вживати все більше нетрадиційних заходів для підтримки туристичного сектору через фінансову допомогу, податкові пільги та інші заходи стимулювання, що виокремлюють важливість ролі держав в підтримці туристичної галузі та обраний ними державній політиці [5].

Рис. 1. — Ключові аспекти розвитку міжнародного туризму в світі
Джерело: складено автором на основі теоретичного аналізу [5]

З врахуванням обмежень та непередбачуваності в галузі, бізнес та держави шукають нові ринки та форми подорожей, такі як віртуальний туризм чи туризм у відкритих просторах. Під час відновлення міжнародного туризму, зростає увага до принципів сталого розвитку, екологічно відповідального та культурно чутливого туризму. Основні економічні показники міжнародної економіки в цьому

контексті включають зменшення ВВП країн, які сильно залежать від туризму, зростання безробіття у галузі та вплив на бюджетні доходи.

Глобалізація робить міжнародний туризм більш доступним та зручним, сприяючи зменшенню транспортних та те-

Рис. 2. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток міжнародного туризму
Джерело: складено автором

лекомунікаційних витрат. Це також призводить до значного зниження витрат на обробку, зберігання та використання інформації, а також до вирівнювання умов ведення бізнесу для компаній різного масштабу. Глобалізаційні процеси мають значний вплив на розвиток міжнародного туризму у світі (рис. 2).

Глобалізація сприяє лібералізації торгівлі та зниженню бюрократичних бар'єрів, що полегшує міжнародні подорожі. Зменшення обмежень на пересування сприяє зростанню туристичного руху, оскільки туристи стають більш мобільними та доступними. Завдяки розвитку технологій спілкування та інтернету, інформація про туристичні напрямки стали легко доступними. Це робить планування та бронювання подорожей більш простим та ефективним, що сприяє зростанню туристичної активності. Глобалізація дозволяє туристичним агентствам та країнам активно рекламувати

свої туристичні продукти на світовому рівні. Це розширює аудиторію та забезпечує більше можливостей для залучення туристів з різних країн [2].

Глобалізація призводить до зростання конкуренції між туристичними дестинаціями. Країни та міста, які пропонують унікальні та якісні туристичні послуги, зазвичай приваблюють більше відвідувачів. Також глобалізація стимулює розвиток транспортної інфраструктури, включаючи аеропорти, залізниці та автомагістралі. Це робить подорожі більш швидкими та зручними, що сприяє збільшенню туристичного руху. З одного боку, глобалізація може сприяти стандартизації та адаптації місцевих культурних особливостей до міжнародних очікувань. З іншого боку, вона може підтримувати інтерес до унікальних культур та традицій [1].

Отже, розвиток міжнародного туризму в сучасному світі є значущою складовою глобальної економіки та соціокультурного взаємозв'язку. Міжнародний туризм відіграє ключову роль у формуванні економічного зростання, створенні робочих місць, сприяє культурній взаємодії та взаєморозумінню між націями. Однак, він також стикається з рядом викликів і проблем, які потребують системного аналізу та розв'язання.

По-перше, міжнародний туризм сприяє економічному розвитку країн. Прибутки від туризму створюють можливості для інвестицій у розвиток інфраструктури, освіти, охорони здоров'я та інших секторів. Крім того, він сприяє збільшенню обсягу зовнішньої торгівлі та залученню іноземних інвестицій.

По-друге, міжнародний туризм сприяє культурному обміну та взаєморозумінню між народами. Подорожі надають людям можливість вивчати та розуміти інші культури, традиції, мови та способи життя. Це сприяє розвитку толерантності, відкритості та міжкультурного діалогу.

По-третє, міжнародний туризм впливає на збереження природних та культурних ресурсів. Збалансований розвиток туризму може сприяти охороні природного середовища та культурної спадщини, збільшуючи свідомість та відповідальність туристів.

Проте, разом з вигодами, міжнародний туризм також стикається з викликами, такими як перенаселення, забруднення навколишнього середовища, культурний вплив та нерівномірний розподіл економічних вигод. Тому важливо розвивати туризм на основі принципів сталого розвитку, забезпечуючи збереження природних ресурсів, культурної спадщини та соціальну справедливість.

Узагальнюючи, розвиток міжнародного туризму є важливим чинником глобальної економіки та культурної інтеграції, який вимагає уважного планування та керування для забезпечення його позитивного впливу на суспільство та природне середовище.

Бібліографічний список:

1. Демко В. С. Перспективи розвитку міжнародного туризму України. Сучасні виклики та перспективи розвитку економіки і бізнесу: зб. тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (6 грудня 2023 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя: ТДАТУ, 2023. С. 34-37
2. Демко В. С. Свиноус І. В. Макроекономічний аналіз туристичного потенціалу України в міжнародному співробітництві. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки) / За ред. Т. І. Яворської Запоріжжя: Друкарня ТДАТУ, 2023. — No 3 (49) — 152 С.
3. Carlisle, S., Johansen, A., Kunc, M. Strategic foresight for (coastal) urban tourism market complexity: The case of Bournemouth. *Tourism Management*, 54, 2016. p. 81–95. URL: https://www.researchgate.net/publication/284136326_Strategic_foresight_for_coastal_urban_tourism_market_complexity_The_case_of_Bournemouth
4. Farsari, I. The development of a conceptual model to support sustainable tourism policy in north Mediterranean destinations. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 21(7), 2012. p. 710–738. URL: https://www.researchgate.net/publication/254364221_The_Development_of_a_Conceptual_Model_to_Support_Sustainable_Tourism_Policy_in_North_Mediterranean_Destinations
5. Hryhorenko T.M. Formation of franchised retail trade networks. Formation of market relations in Ukraine, 12(115), 2010. p. 147–153.